

Wandel- en fietsroute

Langs verdwenen kerken in de Goese binnenstad

gemeente Goes

www.goes.nl

Langs verdwenen kerken in de Goese binnenstad

We beginnen deze wandeling op het plein tussen de beide Magdalenakerken aan de Singelstraat in het hart van de stad.

U bevindt zich hier in een van de oudste delen van de stad, waar ook het vroegere kasteel Torenburch heeft gestaan (ongeveer waar nu de nummers 5 t/m 9 zijn), dat in een later stadium Slot Oostende werd genoemd. Ter hoogte van nummer 3 bevond zich vroeger het klokhuis van de stad. Het gebied onmiddellijk rondom de Grote Kerk was tot in de jaren twintig van de negentiende eeuw in gebruik als begraafplaats.

1 De Grote of Maria Magdalenakerk Singelstraat 21

Het lijkt vloeken in de kerk om deze wandeling te beginnen bij de Grote of Maria Magdalenakerk. Dat gebouw staat er al eeuwen en behoort duidelijk niet tot de categorie van de verdwenen kerkgebouwen. Het oorspronkelijke gebouw – of moeten we zeggen: gebouwen – bestaat echter grotendeels niet meer. We moeten ons realiseren dat eeuwenlang gebouwd is aan het “gezicht van Goes”.

Oudere bronnen dan 1423 zijn er helaas niet. In dat jaar consacreeerde bisschop Matthias van Budua uit Utrecht een deel van het vernieuwde schip van de kerk en de toren aan de westkant. Dat was vermoedelijk al de tweede toren van de kerk. Gedurende de vijftiende eeuw breidde men de kerk steeds uit, een proces dat in 1506 voltooid lijkt te zijn. In 1534 vond men de fundamenten van de eerste toren terug, die in een eerder stadium wegens bouwvalligheid was afgebroken. Vermoedelijk was deze niet afgebouwd. De tweede toren sloopte men vrijwel zeker vóór 1562. In 1618 brandde de kerk door onvoorzichtigheid van een loodgieter voor een groot gedeelte af. Ze is toen opnieuw opgebouwd in haar nu nog bestaande vorm, met dakruiter, en in 1621 weer in gebruik genomen. In de kerk zelf kan men nog zien welke delen zijn afgebrand. Dat is op de plaatsen waar nu een houten plafond aanwezig is. In 1578 namen de hervormden na een verlate beeldenstorm het godshuis in gebruik voor de protestantse eredienst. Een stukgeslagen afbeelding van

Detail uit de tekening van Goes door Jacob Reijnoutssen, met een beeld van de Singelstraat met Grote Kerk en Waalse Kerk, ca. 1650.

<<

de Gregoriusmis herinnert nog aan de katholieke periode. Verder is het bekend dat op pilaren en muren in de kerk schilderijen onder de witkalk aanwezig zijn. Deze kwamen bij de restauratie uit de jaren twintig van de vorige eeuw even tevoorschijn.

2 De r.k. Maria Magdalenakerk Singelstraat 9

In de tijd van het Koninkrijk Holland (1806-1810) kwamen de katholieken uit hun schuilkerk en kregen in eerste instantie de beschikking over de Kleine Kerk (waarover later meer). In 1815 namen zij op het terrein waar nu de pastorie staat, een waterstaatskerk in gebruik. Dat gebouw verdween bij de bouw van de huidige kerk. In 1907 nam de r.k. parochie van Goes deze in gebruik. De voorgevel geeft een staaltje van fijnzinnige humor, waarin de katholieke emancipatie nadrukkelijk tot uiting komt. In de gevel staat de tekst: *Hic est Domus Dei et Porta Coeli* (dit is het huis van God en de poort naar de hemel). Daar konden de hervormden van de Grote Kerk het mee doen. Een vorm van gerechtigheid? Wellicht, de Grote Kerk was vóór 1578, toen in Goes de Reformatie doorbrak, immers een katholieke kerk. Zo zal het ook niet geheel toevallig zijn dat de nieuwe kerk recht tegenover de oude kerk gebouwd werd.

▲ Tekening van de Waterstaatskerk aan de Singelstraat, afgebroken in 1906.

Gezicht op de Waalse of Franse kerk, vanaf het binnenplein van Slot Oostende gezien. Schilderij van A. Brand, 1818.

<<

3 Kapel van de Zwarte Zusters en de Franse Kerk Singelstraat 13

Wanneer u de gevel van het gebouw van het Historisch Museum De Bevelanden bekijkt, is het moeilijk te geloven dat daarachter de Franse of Waalse Kerk stond. Van oorsprong bevond zich in het complex het klooster van de Zwarte Zusters, die een eigen kapel in hun gebouw hadden. De straatnaam herinnert nog aan hen. Na de Reformatie, toen het klooster geruisloos uit de stad verdween, bleven het gebouw en de kapel geruime tijd leeg staan, totdat in 1627 in het grootste deel het weeshuis

van Goes gevestigd werd. De kapel werd rond 1661 als Franse Kerk in gebruik genomen. De Eglise Wallone heeft in Goes altijd een marginaal bestaan geleid en is begin negentiende eeuw verdwenen. Ook aan het bestaan van de eveneens zeer kleine Lutherse gemeente, die hier vermoedelijk ook gekerkt heeft, kwam in die periode een eind. In 1869 volgde een verbouwing van de kapel tot wezen- en armen-school. Toen het weeshuis eind jaren dertig van de twintigste eeuw werd opgeheven, deed

het gebouw onder meer dienst als school en als kantoor van het burgerlijk armenbestuur. In 1970 vestigde zich het museum erin. Het beeldengroepje boven de poort naast het weeshuis, met twee weeskinderen, herinnert aan de tijd van het weeshuis. Zoals ook, rechts daarvan, de beelden van twee bejaarden verwijzen naar het Oude Mannen- en Vrouwenhuis.

We lopen de Zusterstraat in tot de hoek van de Zusterstraat en de Wijngaardstraat.

4 Gereformeerde Kerk

Westwal

Waar nu de voorsorteerstroken naar de Westwal zijn, loofden de gereformeerden van 1841-1930 de Heer. In 1836 scheidde een groot aantal leden van de Hervormde Kerk zich af en vormden de Christelijke Afgescheiden Gereformeerde Kerk, zoals de naam toen was. In 1841 kochten zij de zeepziederij De Weerelt, die al in de zeventiende eeuw bekend stond als brouwerij. Ze verbouwden het pand tot kerk; in 1877 werd een orgel geplaatst. Toen de gemeente het pand in 1930 verliet en de Westerkerk betrok, werd het een garage. Bij de bevrijding van Goes in oktober 1944 liep het grote schade op en in het begin van de jaren vijftig werden de resten gesloopt. Het is nog slechts bekend van foto's en ansichten. Het orgel uit de oude kerk, met zestien sprekende stemmen, bestaat nog. Het werd te klein bevonden voor de nieuwe kerk. De bouwer van het orgel in de nieuwe kerk, Orgelfabriek Dekker uit Goes, nam het over en herplaatste het instrument, dat al 110 jaar oud was en oorspronkelijk in de kerk van Tzummarum heeft gestaan, in de Hervormde kerk van Wierum. Daar staat het nu nog.

▲ De Gereformeerde Kerk aan de Wijngaardstraat, vanaf de Koepoort gezien, ca. 1900.

Aan de overzijde zien we de Westerkerk staan. Dit kerkgebouw met het kenmerkende rode dak uit 1930 is een ontwerp van de architect Rothuizen en geldt als een mengvorm van de zogenaamde Amsterdamse en Delftse school. Het gebouw is op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. In de toren is nooit een uurwerk en een klok aanwezig geweest. De financiële middelen lieten dat niet toe. Het gebouw is in 2007 verkocht door de kerkelijke gemeente.

We lopen iets terug en gaan de Wijngaardstraat in.

De Wijngaardstraat wordt gerekend tot de oudste straten van Goes. We weten hier niet of de straatnaam de huisnaam heeft gevolgd of andersom. Vermoedelijk was er aan het eind van de veertiende en in het begin van de vijftiende eeuw wijnbouw mogelijk in onze streken. De naam Wijngaardstraat komt op meerdere plaatsen in Zeeland voor.

5 Katholieke schuilkerk Wijngaardstraat 32 (t/m?)

Van de katholieke schuilkerk die van 1694 tot 1806 in gebruik moet zijn geweest, is niets meer over. Een ingang bevond zich ongeveer ter hoogte van nummer 32. Van oorsprong was de schuilkerk een woning aan de Singelstraat tegenover de Grote Kerk, waarin de Goese pastoors woonden. In 1694 richtte men de zolder van de woning in als kerkzaal. Ten tijde van het pastoraat van pastoor Claus (tweede helft achttiende eeuw) werd de benedenverdieping als kerk ingericht. Op nummer 26 staat het voormalige CJMV-gebouw (Christelijke Jonge Mannen Vereniging), waarin de christelijk gereformeerden van 1952 tot 1957 kerk hielden.

6 De schuur van de bakker Wijngaardstraat 18

Ongeveer ter hoogte van Wijngaardstraat 18 moet de turfschuur van de zeer godsdienstige bakker Johannes de Jonge hebben gestaan. Vanaf 1836 tot rond 1850 werd hierin gekerkt. In 1836 waren het de afgescheidenen die er onder leiding van ds. H.J. Budding kerk hielden. In 1839 scheurde deze gemeente. Een deel nam - zoals hiervoor al geschetst - in 1841 de voormalige zeepziederij De Weerelt in gebruik. De leden die bij Budding bleven, kerkten in de schuur, totdat zij in 1851 een kerkje in de Stoofstraat in gebruik namen. In de periode 1836 -1841 nam de overheid maatregelen tegen ongeoorloofde godsdienstoefeningen op basis van een oude bepaling uit de Code Pénal, dat vergaderingen

met meer dan twintig personen de instemming van het gemeentebestuur moesten hebben. De afgescheidenen trokken zich er evenwel niets van aan. Dat betekende dat de commissaris der politie, Bakker, regelmatig de schuur binnenkwam om er proces-verbaal op te maken. Eenmaal kwam hij schreeuwend binnen: "Budding, Budding, staak deze onwettige vertoning". De predikant maakte eerst zijn gebed af en toen sprak de politiemann de onsterfelijke woorden: "Budding, hoe is je naam?".

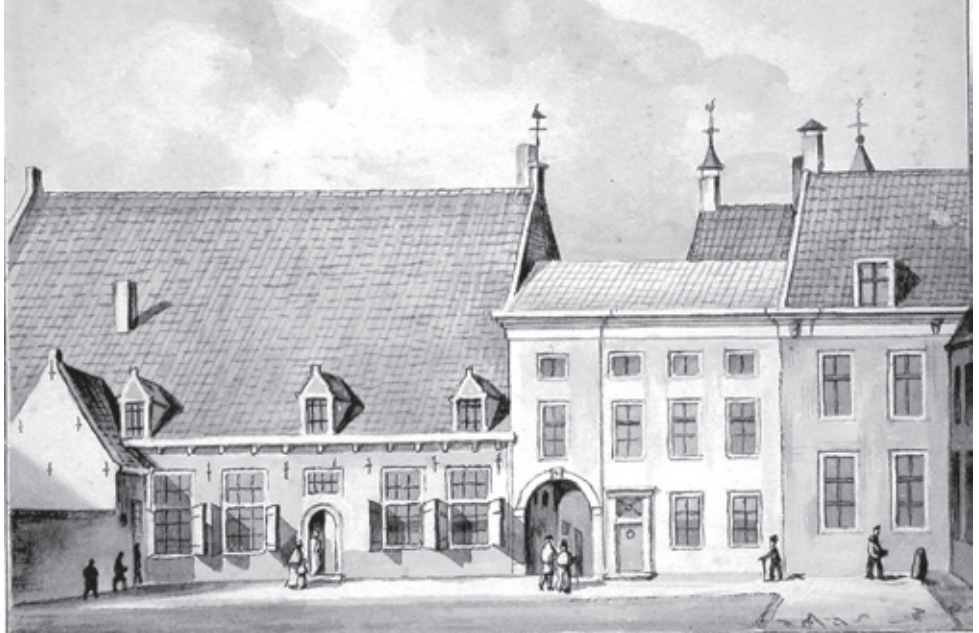
We lopen verder. Bij de Vlasmarkt gekomen, gaan we rechtsaf en richten onze blik op de voormalige school.

7 Kapel van het klooster van de zusters Penitenten Recollectinnen Vlasmarkt 5

Achter het schoolgebouw bevond zich sinds 1881 het klooster van de zusters Penitenten Recollectinnen. Zij hielden zich bezig met het geven van onderwijs. Zij hadden in dat gebouw hun eigen kapel. In de jaren tachtig van de twintigste eeuw werden in het complex wooneenheden gerealiseerd, waarbij zowel de school als de kapel als woning in gebruik werd genomen.

Voordat de Vlasmarkt in de zeventiende eeuw de plaats werd waar in vlas werd gehandeld, heette deze markt Beestenmarkt. In 1580 kreeg Goes van Philips II het privilege om in maart een zesdaagse beestenmarkt te houden. Deze markt werd op de tegenwoordig nog bestaande Beestenmarkt gehouden. De Vlasmarkt noemde men in de zeventiende eeuw daarom eerst Oude Beestenmarkt.

We wandelen vervolgens het smalle Gouden Muilstraatje in en komen in de Magdalenastraat. We gaan linksaf en zien aan onze linkerhand het grote gebouw waarin nu een restaurant is gevestigd.

^ Kruisbroedersklooster

8 Kerk van de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis Magdalenastraat 7

Het grote pand is gebouwd na de stadsbrand van 1554. Het heeft talloze bestemmingen gehad. Oorspronkelijk was het de woning van de bekende Goese familie Van der Straten, die er de wanden had volhangen met schilderijen, waaronder exemplaren van Rembrandt. Het is winkelmagazijn geweest, restaurant en in de jaren 1868 en 1869 was het kerk. In 1866 was er in Goes een Gereformeerde Gemeente onder het Kruis ontstaan, die in de persoon van J.W. van den Broek een eigen predikant kreeg. Onder het kruis wil zeggen: opgericht zonder toestemming van de overheid. In 1869 verenigde deze Gemeente zich met de Christelijke Afgescheiden Gemeente in de Wijngaardstraat tot Christelijke Gereformeerde Gemeente, die in 1892 Gereformeerde Kerk ging heten. Het pand aan de Magdalenastraat kreeg toen weer een woonbestemming.

De naam Gouden Muilstraat komt van de huis-

naam Gouden Muil. De Magdalenastraat dankt de naam aan Maria Magdalena, de schutpatroones van Goes.

We lopen de Magdalenastraat uit en gaan de Beestenmarkt op. Aan de noordzijde van deze markt ter hoogte van Beestenmarkt 1 stoppen we even.

9 Kapel Kruisbroedersklooster Beestenmarkt 1

Hier stond vroeger de kapel van het Kruisbroedersklooster. Dat werd in 1429 in Goes gevestigd. Tegenover de kapel, in wat nu 't Beest is, stonden de overige kloostergebouwen. Het klooster is na 1578 uit Goes verdwenen. Bekend is dat in de laatste periode van het bestaan een aantal monniken de nieuwe leer was toegedaan. De laatste abt trouwde op verzoek van het stadsbestuur met de abdis van het klooster van de Zwarte Zusters. Het echtpaar werd belast met het beheer van het Gasthuis.

We gaan onder het poortje de Brouwersgang door.

10 Leger des Heils

Ravelijn de Groene Jager 72

Het Leger vestigde zich in 1892 in Goes. Aanvankelijk organiseerde men bijeenkomsten in de Prins van Oranje. De plaatselijke kerkgenootschappen waren er niet zo blij mee. Vooral de Vrije Evangelische Gemeente zag leden wegvloeien naar het Leger. Begin mei 1892 nam men een nieuw gebouw in gebruik, dat in 1934 werd vervangen door een groter gebouw.

In de jaren negentig van de vorige eeuw nam het Leger het huidige gebouw in gebruik.

Het ravelijn werd eind zestiende / begin zeventiende eeuw aangelegd en is een verdedigingswerk. De naam dankt het aan een molen, die op het ravelijn heeft gestaan.

We lopen linksaf de Westwal op.

^ Gebouw van het Leger des Heils, gebouwd in 1934, foto 1955

^ Het in 1934 afgebroken Doopsgezinde kerkje.

11 Doopsgezinde Kerk Westwal 41

In de negentiende eeuw liep het aantal lidmaten van de Doopsgezinde Gemeente zo terug, dat serieus werd overwogen om de gemeente maar op te heffen. In 1889 kwam het echter tot wederopstanding. Men pakte de zaken energiek aan en in 1893 stond er aan de Westwal een kerkgebouwtje, dat in 1934 werd vervangen door het huidige kerkzaaltje. Dit is een ontwerp van de architect Rothuizen en is in feite het kleine zusje van de Westerkerk.

We keren terug en lopen rechtdoor naar de hoek Westwal / Cornelis Eversdijkstraat.

12 Rachab, Rehoboth en Eben-Haëzer Westwal 79-81

Voordat we rechtsaf de Cornelis Eversdijkstraat ingaan, staan we even stil bij het grote pand op de hoek van de Westwal. Het heeft drie gedenksteden. Het pand, een voormalig bordeel, werd door Budding en de zijnen aangekocht. Ze vestigden er een weduwenhuis in (Rehoboth), de bewaarschool (Eben-Haëzer) en de pastorie (Rachab). Toen Budding het pand aankocht, was het nog volop in gebruik als bordeel. De huurder weigerde het pand te verlaten, waarop de predikant bidstonden hield in de schuurkerk om de gebruikers te doen verhuizen. Deze gebeden werden verhoord.

In 1875 besloot de gemeenteraad de naam Zevenkoten, die aangeeft dat het een armelijke buurt betrof, te vervangen door Cornelis Eversdijkstraat. Cornelis Eversdijk werd geboren te Goes in 1586 en bekleedde talrijke functies in het stads- en in het provinciebestuur, waarvan het ambt van rekenmeester van Zeeland wel het belangrijkste was. Hij was ook een befaamd

wiskundige, zoals blijkt uit de talrijke geschriften die hij heeft nagelaten. Hij overleed te Middelburg in 1666.

▲ Detail van het in 1977 afgebroken kerkje van de Vrije Evangelische Gemeente aan de Cornelis Eversdijkstraat, mei 1973.

13 Kerkgebouw Vrije Evangelische Gemeente Cornelis Eversdijkstraat 2-10

Ter hoogte van de woningen Cornelis Eversdijkstraat 2-10 bevond zich voorheen de schuurkerk van de Vrije Evangelische Gemeente. Elke zondag hield men er kerk tot 3 juli 1977. Budding was er predikant tot aan zijn overlijden in 1870 en hij gaf meermalen blijk van eigenzinnigheid. Hij bestond het om de gemeente twee, drie keer een psalm of een lied opnieuw te laten zingen, omdat het hem de eerste keer niet aanstond. Legio zijn de verhalen over Budding in de volksmond. Men sloopte het kerkgebouw in 1977 en bouwde er een complex woningen voor in de plaats.

We lopen verder rechtdoor de Stooftstraat in.

De Stooftstraat dankt de naam aan een meestooft, die daar al in de vijftiende eeuw heeft gestaan. In een meestooft werden de wortels van de meekrapplant verwerkt tot rode verfstof.

Vele eeuwen is de meekrapteelt zeer belangrijk geweest. In de negentiende eeuw had bijna elk Bevelands dorp zijn eigen meestooft. Toen het mogelijk was, rond 1870, rode verfstof langs chemische weg te maken, verdween de teelt snel. De meestooft in de Goese binnenstad is waarschijnlijk al begin zestiende eeuw uit de stad verdwenen en verplaatst naar het industriegebied van toen aan de haven. Dat hield verband met het brandgevaar dat een meestooft met zich mee bracht.

14 Het kleine kerkje van de Vrije Evangelische gemeente Stooftstraat 17

Voor het woonhuis Stooftstraat 17 (rechts naast nummer 15), staan we stil. Dat heeft ook dienst gedaan als kerkgebouw voor de nu nog bestaande Vrije Evangelische Gemeente. Volgens de overlevering zouden tijdens kerkdiensten honderden mensen aanwezig zijn geweest. De grootte van het pandje verwijst dat verhaal naar het rijk der fabelen.

We lopen even rechtsaf naar de Turfkade.

15 Vereniging van Vrijzinnige Protestanten Turfkade 1

U kunt hier genieten van een mooi stukje stadsgezicht. Het pand Turfkade 1 was in de twintigste eeuw enkele decennia lang het kerkgebouw van de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten.

16 Christelijk Gereformeerde Kerk Bierkade 5

De Christelijk Gereformeerde Kerk maakte van 1957 tot 1965 gebruik van dit pand als kerk.

^ De Mattheus Smallegangesbuurt, ca. 1950. Het meest linkse pand was eind negentiende eeuw het kerkje van de Gereformeerde Gemeente.

17 Kerkje Gereformeerde Gemeente

Mattheus Smallegangesbuurt

U keert terug en gaat omhoog de Rozemarijnstraat in. U volgt deze tot op de splitsing met de Mattheus Smallegangesbuurt. In het vroegere straatje Mattheus Smallegangesbuurt (dat niet precies op dezelfde plaats lag als de huidige straat!) heeft een woning gestaan die dienst heeft gedaan als kerkgebouw van de latere Gereformeerde Gemeente. Deze kerkelijke gemeente ontstond in 1871. Van dat pandje bezitten we slechts een foto.

18 Kruisgemeente

Rozemarijnstraat? nr.?

Op de hoek van de vroegere Molendijk, in hetzelfde gebied, heeft het eerste kerkje van de Kruisgemeente gestaan. Hiervan is slechts een bouwtekening bewaard gebleven. Archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat het voormalige Rozemarijnstraatje zich bevond op het dijkje dat vlak na de vloed van 1134 haastig werd opgeworpen ter bescherming van

een deel van het toenmalige Goes. Waar de naam vandaan komt, ze is al in 1676 bekend, weten we niet. De straatnaam Mattheus Smallegangesbuurt verwijst naar de schrijver van de Cronyk van Zeeland. Hij werd te Goes geboren in 1624 en overleed, berooid, eveneens in de Ganzestad in 1710.

U gaat rechtsaf de Mattheus Smallegangesbuurt in. Na ongeveer 50 meter gaat u linksaf het voetpad op, dat naar beneden loopt. U komt op het Molenplein en gaat rechtsaf de Houttuinen op. U gaat daarna rechtsaf de J.A. van der Goeskade op.

Dit gebied heette vroeger “Tussen de Twee Poorten”. Hier bevond zich vroeger het tweede kerkje van de Gereformeerde Gemeente. De vroegere pastorie van deze gemeente is Van der Goeskade 43.

^ Detail van het kerkje Tussen de Twee poorten, van de Gereformeerde Gemeente, dat in 1953 buiten gebruik werd gesteld, toen de gemeente het kerkgebouw aan de Beatrixlaan in gebruik nam.

19 Kerk van de Gereformeerde Gemeente J.A. van der Goeskade 35

Het kerk houden in de Mattheus Smallegan-gebouwt was niet meer mogelijk in 1888. Het was veel te klein voor de schare die daar kwam kerken. In 1889 bouwde men een kerkje Tussen de Twee Poorten. Officieel werd het gebouwtje Beth-El genoemd. Het bleef in gebruik tot 1953, toen de gemeente een nieuw kerkgebouw aan de Prinses Beatrixlaan in gebruik nam. Het kerkje Tussen de Twee Poorten werd opslagruimte. In de jaren tachtig werd het gesloopt. Het was in 1892 dat het in dat kerkje niet zeer stichtelijk toeging. Alle Zeeuwse kranten meldten toen dat er een felle woordenwisseling was ontstaan tussen de predikant en een ouderling, die in een kroeg niet zou hebben misstaan. Het leidde tot het vertrek van de dominee.

De naam Tussen de Twee Poorten stamt uit de volksmond en omvat het gebied tussen de Hoofdpoort en de Havenpoort. Deze naam is al in de zestiende eeuw bekend. In 1875 veranderde de volksnaam in J.A. van der Goeskade, naar Joannis Antonides van der Goes, geboren in Goes in 1647. Hij studeerde te Utrecht en was nadien werkzaam bij de Admiraliteit te Rotterdam. Hij overleed aldaar in 1684. De man werd vooral bekend als dichter. Vondel noemde hem “mijn zoon.”

We wandelen verder naar de Sint Maartensbrug, steken over, lopen naar de Oostwal toe. We gaan over het parkeerterrein en dan rechts de Gasthuisstraat in. Ter hoogte van de Lange Vorststraat stoppen we.

De winkels aan uw rechterhand staan op de plaats van de vroegere Kleine of Gasthuiskerk.

20 Kleine of Gasthuiskerk Gasthuisstraat 12-14

Van oorsprong was dat de kapel van het Gasthuis, dat begin vijftiende eeuw in Goes gesticht werd. Midden zeventiende eeuw werd het als kerkgebouw van de protestanten in gebruik genomen. In 1805 wees de overheid het kerkje toe aan de katholieken. Die hebben er echter nimmer gebruik van gemaakt en bouwden, zoals we al memoreerden, in 1815 een kerk aan de Singelstraat. Na de ingebruikname van deze waterstaatskerk kwam het gebouw leeg te staan en deed het dienst als opslagruimte. In de jaren twintig van de twintigste eeuw werd wat er nog van het gebouw restte, gesloopt voor nieuwbouw van het Gasthuis. Eind achttiende eeuw werd er een (huis)orgel in het kerkje geplaatst, een geschenk van Huibert Jan de Heere, die op die manier trachtte de door hem verworven plaats binnen de stedelijke elite te heroveren. Over hem ging namelijk het gerucht dat hij een kind bij een dienstbode had verwekt.

De Gasthuisstraat stond vroeger ook bekend als Gasthuiskerkstraat en als Kleine Kerkstraat. De naam is een verwijzing naar de kapel van het Gasthuis.

We gaan de Lange Vorststraat in.

21 Bijkerk Israëlitische Gemeente

Lange Vorststraat 9

In de jaren dertig van de negentiende eeuw was het aantal Joodse ingezetenen van Goes zo groot geworden, dat zij een zogenaamde bijkerk mochten vormen van de synagoge te Middelburg. Ze kochten daartoe het pand Lange Vorststraat 9 aan en verbouwden dat tot synagoge. Deze werd in 1837 in gebruik genomen. In 1835 had men al een verzoek aan het gemeentebestuur gedaan voor de inrichting van een Joodse begraafplaats. Dat stemde daarmee in. In 1881 voorzag men het synagogegebouw van een nieuwe voorgevel. In 1896 was het echter gedaan. Het aantal Joodse ingezetenen van Goes was beduidend teruggelopen. De synagoge werd verkocht aan de bierhandelaar Frans Bokelaar en de kolenhandelaar Klaas Pik. Vandaag de dag herinnert in de bebouwing niets meer aan het bestaan van de synagoge.

De Joodse begraafplaats bestaat nog steeds. Volgens de Joodse wetten mag een dodenakker nimmer geruimd worden.

We lopen naar de achterkant van het gebouw in de Korte Vorststraat.

22 Doopsgezinde Kerk

Korte Vorststraat 8-12

een gesenksteen herinnert aan deze kerk. Op ongeveer dezelfde plaats als de synagoge stond voorheen de Doopsgezinde Kerk. In 1660 kregen de mennonieten toestemming van het stadsbestuur om hun kerkje te vergroten met het huisje dat er naast stond. Zoals we al zagen, leidden ze in de negentiende eeuw een kwijnend bestaan.

De naam Lange Vorststraat bestond al in 1469. De naam heeft te maken met de afdamming van een kreek, de Versvliet, die vanaf het Schenge tot aan 's-Heer Abtkerke heeft gelopen en die ter hoogte van de Oostwal werd afgedamd. Naderhand werd het kreekrestant gebruikt voor de aanleg van de vesten. Vorst of vos, oude Goesenaars spreken nog steeds over het Lange Vosje, betekent zoet. De afgedamde kreek bevatte op zeker moment geen zout water meer maar zoet.

Via de Witte Paardstraat wandelt u naar de Grote Markt. U bent dan weer vlakbij de Grote Kerk. U kunt ook het Kattenstraatje nemen.

▲ De gevel van het Gasthuis in de Gasthuisstraat, met daarin resten van de vroegere kapel van het Gasthuis. Ca.1900.

UITGAVE Gemeentearchief Goes 2008. 3e, herziene druk 2012

TEKSTEN A. J. Barth

ILLUSTRATIES collectie Gemeentearchief

ONTWERP GEMEENTESTIJL Designagain BNO, Middelburg

VORMGEVING Jacqueline de Smidt, Bureau Grafimedia gemeente Goes

Stadskantoor

M.A. de Ruijterlaan 2
4461 GE Goes

Postadres

Postbus 2118
4460 MC Goes

T (0113) 249 600

E stadskantoor@goes.nl

www.goes.nl

